

Posudek na diplomovou práci Dagmar Oupické

Historie sboru Jednoty bratrské v Jablonci nad Nisou do roku 1945

Diplomová práce Dagmar Oupické je velmi zajímavá a zaslouží si respekt a pochvalu za množství práce, originalitu a schopnost ji dovést do finální podoby. Práce pojednává o dějinách sboru Jednoty bratrské (JB) v Jablonci nad Nisou (Gablonz) od konce 19. století do konce druhé světové války. Jako úvod popisuje Oupická stručně osudy Jednoty bratrské v Čechách v 19. století a za První republiky a náboženské poměry v Jablonci samotném. V souvislosti s jabloneckým kontextem se obsáhleji zabývá Německou evangelickou církví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (DEKiBMS) i z důvodu, že administrativní ústředí této církve pod vedením Ericha Wehrenfenniga sídlilo právě v Jablonci.

Co se týče samotného sboru JB sleduje práce různé aspekty sborového života (bohoslužby, biblické hodiny, spolky, pastore, ekumena, přednášky atd.). Neopomene však i aspekty, které patří více do hůře sledovatelných otázek kolem mentality sboru a jejího vývoje. V tomto případě je to především zbožnost, která byla podle Oupické převážně určena třemi faráři sboru.

Práce rozděluje hlavní období dějin sboru do r. 1945 podle tří farářů, kteří působili v jabloneckém sboru: Johannes Schiller, Gottfried Schmidt a Joachim Voelkel. Tím vzniká nutně dojem, že nejdůležitější roli v dějinách sboru hráli faráři. Do jisté míry je to správné, jak je např. vidět v případě posledního faráře, který přičinil rozchod sboru s Ochranovem a nakonec ho připojil k Evangelicko-luterské církvi Pruska (vedlejší otázka: můžeme pak ještě mluvit o sboru JB v Jablonci?)

Význam práce je založená i na tom, že v etnicky silně rozděleném Československu byla Jednota bratrská jedna z mála nekatolických církví, která nebyla jen etnicky česká, německá, polská atd. Sonda Oupické do místního sboru v Sudetech je velmi zajímavé pro pochopení dynamiky církevně-dějinné stránky česko-sudetoněmeckého konfliktu.

Vůbec největší zásluhu práce má v pramenném základu a jeho zpřístupnění. Oupická probádala část neurovnaného sborového archivu a podává tak vůbec poprvé podrobnější přehled o dějinách sboru. Zcela určitě by jablonecký sbor JB měl zvážit knižní vydání této práce, byť v mírně přepracované podobě.

Práce vyvolává tyto otázky či kritické poznámky:

1. Nejsilnější stránka práce (pramenný základ) vede zároveň k největší metodické slabině. Místy působí až jako sborová kronika, součet událostí bez hlubší interpretace. Uvádím jeden příklad: „Na začátku roku 1943 si jablonecký sbor pro libereckou kapli pronajímá od firmy Klavierhaus Linhart harmonium. 11.9.1945 sbor smlouvu o pronájmu nástroje ukončuje.“ (str. 100). V kontextu práce příběh s harmoniem neosvětluje nic o dění na konci války, kdy Klavierhaus byl patrně znárodněn s výsledky pro pronájem.

Základní problém se zde zdá být, že Oupická si nedokázala dostatečně vymanit z kouzla neutříděného archivu, se kterým navíc sdílí ložnici (str. 13). Způsob, jak se tomu bránit, by mohl spočívat v tom, že by práce více vycházela z obecních (církevně-historických) otázek a ptala se po tom, jak se místní sbor s těmito otázkami vyrovnává.

2. Oupická používá české názvosloví jako východisko, i když pravidelně uvádí německý název. Doporučuji spíše respektovat názvy tak, jak se v pramenném materiálu vyskytuje (v tomto případě především německy) a doplnit je o český překlad.

3. Věty jako „V evangelických církvích existovaly také kruhy, které chovaly vůči Jednotě značný odstup, podezřívavost, případně i otevřené nepřátelství“ (str. 29) nebo „Proběhla také neúspěšná jednání o sjednocení s jinými církvemi“ (str. 32) by potřebovali další upřesnění.
4. Očíslování poznámek pod čarou dosáhne číslice 677, což působí nepříliš esteticky. Doporučuji začít od čísla 1 v každé nové kapitole.
5. V práci se vyskytuje značné množství překlepů, podle kterých lze soudit, že práce neprošla jazykovou editací či korekturou. Není můj úkol je všechny vyjmenovat, ale jeden příklad za všechny: „Schulgasse 10 (dnes Profašistických bojovníků)“ (str. 76). Taktéž anglické shrnutí by nutně potřebovalo korekturu.

Přes tyto otázky či nedostatky velmi doporučuji práci Dagmar Oupické k přijetí. Jako ohodnocení navrhuji „velmi dobře“ (za B).

Peter Morée
katedra církevních dějin